

1. Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta

1.1. Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma

Perusopetuksen ohjausjärjestelmän tarkoituksena on varmistaa koulutuksen tasa-arvo ja laatu sekä luoda hyvät edellytykset oppilaiden kasvuille, kehitykselle ja oppimiselle. Ohjausjärjestelmän normiosan muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetukset, opetussuunnitelman perusteet sekä paikallinen opetussuunnitelma ja siihen perustuvat lukuvuosisuunnitelmat. Järjestelmän eri osat uudistuvat, jotta opetuksen järjestämisessä pystytään ottamaan huomioon muutokset koulua ympäröivässä maailmassa ja vahvistamaan koulun tehtävää kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Opetussuunnitelman perusteet laaditaan perusopetuslain ja -asetuksen sekä tavoitteet ja tuntijaon määrittävän valtioneuvoston asetuksen pohjalta¹. Perusteasiakirja on Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys², jonka mukaisesti paikallinen opetussuunnitelma valmistellaan. Opetussuunnitelman perusteiden tehtävänä on tukea ja ohjata opetuksen järjestämistä ja koulutyötä sekä edistää yhtenäisen perusopetuksen yhdenvertaista toteutumista.

Perusopetus on opetuksen ja kasvatuksen kokonaisuus, jossa eri osa-alueiden tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita ja sisältöjä koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Perusteasiakirja sisältää tarpeellisilta osin myös viittauksia lainsäädäntöön, johon perusteissa määrättävät asiat perustuvat.

Paikallinen opetussuunnitelma on tärkeä osa ohjausjärjestelmää. Sillä on keskeinen merkitys sekä valtakunnallisten tavoitteiden että paikallisesti tärkeänä pidettyjen tavoitteiden ja tehtävien ilmentämisessä ja toteuttamisessa. Paikallinen opetussuunnitelma luo yhteisen perustan ja suunnan päivittäiselle koulutyölle. Se on strateginen ja pedagoginen työkalu, joka linjaa opetuksen järjestäjän toimintaa sekä koulujen työtä. Opetussuunnitelma liittyy koulujen toiminnan muuhun paikalliseen toimintaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi.

1.2. Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet

Opetuksen järjestäjällä on vastuu paikallisen opetussuunnitelman laadinnasta ja kehittämisestä³. Opetussuunnitelmassa päätetään perusopetuksen kasvatustyön, opetuksen, oppimisen arvioinnin ja tuen, ohjauksen ja opiskeluhoillon, kodin ja koulun yhteistyön sekä muun toiminnan järjestämisestä ja toteuttamisesta. Siinä täydennetään ja painotetaan opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä tavoitteita, toimintaa ohjaavia linjauksia, keskeisiä sisältöjä ja muita opetuksen järjestämiseen liittyviä seikkoja paikallisesta näkökulmasta. Opetuksen järjestäjä ottaa opetussuunnitelmaa laatiessaan huomioon oppilaiden tarpeet, paikalliset erityispiirteet sekä itsearviointiin ja kehittämistyön tulokset.

Opetussuunnitelman tehtävänä on edistää opetuksen laadun jatkuvaa kehittämistä ja vahvistaa koulutuksellista jatkumoa. Se luo perustan esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtymiselle. Laadinnassa otetaan huomioon muut paikalliset suunnitelmat kuten

- mahdollinen varhaiskasvatuksen suunnitelma
- esiopetuksen opetussuunnitelma
- mahdollinen perusopetukseen valmistavan opetuksen suunnitelma
- mahdollinen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma
- lastensuojelulain mukainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma⁴
- yhdenvertaisuuslain mukainen yhdenvertaisuussuunnitelma⁵
- mahdollinen kestävän kehityksen tai kulttuurikasvatuksen suunnitelma sekä muut opetuksen

järjestäjän tekemät, erityisesti koulutusta, lapsia, nuoria ja perheitä koskevat suunnitelmat ja päätökset.

Opetuksen järjestäjä hyväksyy opetussuunnitelman erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten⁶. Paikallinen opetussuunnitelma voidaan laatia kaikille saman opetuksen järjestäjän kouluille yhteisenä tai siten, että suunnitelma sisältää opetuksen järjestäjän yhteisiä sekä useamman koulun yhteisiä ja/tai koulukohtaisia osioita. Päätökset laatimistavasta tekee opetuksen järjestäjä. Opetuksen järjestäjät voivat sopia myös järjestäjärajat ylittävstä yhteistyöstä ja yhteisistä seudullisista opetussuunnitelmalinjauksista.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon, että opetus voi olla pääosin ainejakoista tai se voidaan toteuttaa eheyttynä. Eheyttyny opetusta käytettäessä myös opetussuunnitelma voidaan laatia vuosiluokkakokonaisuuksien osalta eheyttynä.

Kaikki oppilaiden oppilaskohtaiset suunnitelmat rakennetaan yhteisen opetussuunnitelman varaan⁷. Lukuvuosisuunnitelmalla täsmennetään, miten opetussuunnitelmaa toteutetaan kussakin koulussa lukuvuoden aikana. Perusopetusasetus velvoittaa tiedottamaan oppilaille ja näiden huoltajille keskeisistä lukuvuosisuunnitelmassa päätetyistä asioista⁸.

Yhteistyö opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman laadinnassa edistää sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin ja lisää opetuksen ja kasvatustyön yhtenäisyyttä. Opetuksen järjestäjä huolehtii opetustoimen henkilöstön mahdollisuuksista osallistua yhteistyöhön ja edistää sekä oppiaineiden yhteistyötä että eri toimijaryhmien välistä monialaista yhteistyötä. Osallistumismahdollisuuksista huolehditaan riippumatta siitä, mikä suunnitelmien laatimistapa on. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien valmisteluun⁹. On tärkeää, että myös huoltajat voivat osallistua opetussuunnitelmatyöhön, lukuvuosisuunnitelman valmisteluun sekä koulun toiminnan suunnitteluun, erityisesti kasvatustavoitteiden, toimintakulttuurin sekä kodin ja koulun yhteistyön osalta. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaiden ja huoltajien kannalta mielekkäisiin ja monipuolisiin sekä oppilaiden kehitysvaiheen huomioon ottaviin osallistumistapoihin.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa rikastaa koulutyötä ja liittää sen ympäröivän yhteisön elämään. Perusopetuslaki velvoittaa laatimaan opetussuunnitelman opiskeluhoitoa sekä kodin ja koulun yhteistyötä koskevilta osin yhteistyössä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluiden tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa¹⁰. Yhteistyötä tarvitaan myös muiden hallintokuntien kanssa, jotta kaikkien oppilaiden koulunkäynnistä, turvallisuudesta ja hyvinvoinnista voidaan huolehtia. Muidenkin organisaatioiden ja eri asiantuntijoiden kanssa tehtävä yhteistyö parantaa suunnitelmien ja koulutyön laatua.

Oppilaalla on perusopetuslain turvaama oikeus saada kaikkina koulupäivinä opetussuunnitelman mukaista perusopetusta¹¹. Opetuksen järjestäjä huolehtii tämän oikeuden toteutumisesta, ja jokainen oppilaiden kanssa työskentelevä toteuttaa opetuksen järjestäjän vahvistamaa opetussuunnitelmaa ja noudattaa muita työtä ohjaavia normeja.

1.3. Paikallisen opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen

Opetuksen järjestäjän tehtävänä on arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua toimintansa ulkopuoliseen arviointiin. Arvioinnin tarkoitus on koulutuksen kehittäminen ja oppimisen edellytysten parantaminen¹². Paikallisen opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman toteutumisen seuranta, säännöllinen arviointi ja kehittäminen ovat osa tätä tehtävää.

Opetuksen järjestäjän ja koulujen itsearvioinnissa voidaan hyödyntää kansallisten arviointien ja kehittämishankkeiden tuloksia sekä perusopetuksen valtakunnallisia laatukriteereitä¹³. Yhteistyö

oppilaiden, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa edistää avointa ja rakentavaa itsearviointia.

Muutokset opetussuunnitelman perusteissa edellyttävät vastaavien muutosten tekemistä paikalliseen opetussuunnitelmaan ja viemistä käytäntöön. Opetuksen järjestäjä voi tarkistaa opetussuunnitelmaansa ja parantaa sen laatua ja toimivuutta myös paikallisista tarpeista lähtien ja kehittämistyön tuloksia hyödyntäen.

Mikkelin tarkennus

Kasvatus- ja opetuslautakunnan suorittama lukuvuosittainen seuranta.

Koulut laativat *lukuvuosiarvioinnin*. Lukuvuosiarvioinnissa seurataan ja arvioidaan opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman toteutumista menneen lukuvuoden osalta. Vuosittain määritellyt painopisteet ja niiden arviointiyhteenveto saatetaan tiedoksi lautakunnalle.

1.4. Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut

Paikallinen opetussuunnitelma, sitä tarkentavat lukuvuosisuunnitelmat sekä muut suunnitelmat laaditaan opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla edellä kuvattuja tavoitteita ja periaatteita noudattaen. Opetuksen järjestäjä voi päättää opetussuunnitelmaan sisältyvien ratkaisujen delegoinnista kouluille ja koulukohtaisen opetussuunnitelman laadinnasta.

Tässä alaluvussa määrätään ne paikallisesti päätettävät opetussuunnitelmaratkaisut sekä opetussuunnitelmassa kuvattavat asiat, joita ei käsitellä muissa luvuissa. Opetussuunnitelman perusteiden kussakin pääluvussa määrätään tarkemmin, mitä paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee kyseisessä luvussa käsitellyn kokonaisuuden osalta päättää ja kuvata.

Opetuksen järjestäjä päättää opetussuunnitelman laatimiseen liittyvistä ratkaisuista ja toimintatavoista:

- laaditaanko paikallinen opetussuunnitelma koulujen yhteisenä, kokonaan tai osin koulukohtaisena, seudullisena tai käytetäänkö muuta ratkaisua
- millä kielillä annettavaa opetusta varten opetussuunnitelma laaditaan ja hyväksytään (suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten)
- mikä on opetussuunnitelman rakenne ja asioiden käsittelyjärjestys, missä muodossa opetussuunnitelma julkaistaan
- miten henkilöstö sekä oppilaat ja huoltajat osallistuvat opetussuunnitelman laatimiseen, arviointiin ja kehittämiseen ja miten otetaan huomioon eri tilanteissa olevien huoltajien osallistumismahdollisuudet
- miten opetussuunnitelman laatimiseen liittyvä yhteistyö esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen sekä perusopetusta seuraavaa koulutusvaihetta edustavien oppilaitosten kanssa järjestetään
- mitkä muut tahot ovat mukana opetussuunnitelman laadinnassa ja toteutuksessa ja miten yhteistyö järjestetään
- miten paikalliset erityispiirteet ja -tarpeet, arviointien ja kehittämistyön tuottama tieto ja kehittämisen tavoitteet sekä muut paikalliset suunnitelmat otetaan opetussuunnitelman valmistelussa huomioon
- sisältyykö naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukainen koulukohtainen tasa-arvosuunnitelma¹⁴ opetussuunnitelmaan vai laaditaanko se erillisenä suunnitelmana
  - lain mukaan suunnitelma laaditaan vuosittain yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa; vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan myös laatia enintään

kolmeksi vuodeksi kerralla

- sisältyykö yhdenvertaisuuslain mukainen koulukohtainen yhdenvertaisuussuunnitelma¹⁵ opetussuunnitelmaan vai laaditaanko se erillisenä suunnitelmana
  - lain mukaan oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi; oppilaitoksella tulee olla suunnitelma toimenpiteistä ja sekä huoltajille että oppilaille on varattava mahdollisuus tulla kuulluksi edistämistoimenpiteistä.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetussuunnitelman laadintaan ja kehittämiseen liittyvät asiat:

- miten huolehditaan opiskeluhoitoa ja kodin ja koulun yhteistyötä käsittelevien osuuksien laadimisesta yhteistyössä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa
- miten opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja miten opetussuunnitelmaa arvioidaan ja kehitetään
- mitkä ovat ne paikalliset suunnitelmat ja ohjelmat, jotka täydentävät ja toteuttavat opetussuunnitelmaa (esimerkiksi aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma, kestävän kehityksen ohjelma, tasa-arvosuunnitelma, kulttuurikasvatussuunnitelma, tietostrategia).

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetuksen järjestämiseen liittyvät ratkaisut:

- miten edistetään perusopetuksen yhtenäisyyttä sekä siirtymävaiheisiin liittyvää yhteistyötä (perusopetuksen sisällä sekä esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen ja perusopetusta seuraavan koulutusvaiheen oppilaitosten kanssa)
- järjestetäänkö opetus tai osa siitä yhdysluokkaopetuksena (katso myös osiot "opetuksen järjestämistapoja" ja osioon "oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen" liittyvät paikallisesti päätettävät asiat)
- järjestetäänkö opetus tai osa siitä vuosiluokittain etenevänä vai tavoitekokonaisuuksittain etenevänä¹⁶ (katso myös osiot "opetuksen järjestämistapoja" ja osioon "oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen" liittyvät paikallisesti päätettävät asiat)
- järjestetäänkö opetus pääosin ainejakoisena vai kokonaan tai osin eheytyttynä; mitkä ovat mahdollisen eheytytyn opetuksen järjestämisen pääpiirteet
- miten opetustunnit jaetaan vuosiluokittain yhteisten oppiaineiden, taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien sekä oppilaalle valinnaisten aineiden kesken valtioneuvoston asetuksen edellyttämällä tavalla (paikallinen tuntijako)¹⁷
- mikä on opetuksen järjestäjän kieliohjelma, miltä vuosiluokilta eri kielten opetus aloitetaan (katso myös toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten osuudet sekä osio valinnaisuus perusopetuksessa)
- mitkä ovat oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet ja mille vuosiluokille niiden opetus sijoittuu (katso myös osio valinnaisuus perusopetuksessa)
- mitkä ovat opetuksen mahdolliset painotukset ja miten ne toteutetaan; miten painotus näkyy tuntijaossa sekä opetuksen tavoitteissa ja sisällöissä (katso myös osio valinnaisuus perusopetuksessa)
- miten järjestetään oppimisen ja koulunkäynnin edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt¹⁸
- miten oppilaanohjaus järjestetään
  - ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus, jatko- ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt (katso myös vuosiluokkakokonaisuuksiin sisältyvä oppilaanohjauksen tehtäväkuvaus).

Mikkelin tarkennus

(muutettu Oph:n 17.12.2025, 13.1.2026 ja 26.3.2026 määräysten ja Sivistyslautakunnan päätösten 11.6.2026 mukaiseksi)

Opetussuunnitelman laatimiseen liittyvät ratkaisut ja toimintatavat

Mikkelin perusopetukselle laaditaan kuntakohtainen opetussuunnitelma. Sitä täydennetään koulukohtaisilla lisäyksillä, jotka kuvataan vuosittain koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Lukuvuosisuunnitelmassa esitetään:

Luku 2: Perusopetus yleissivistyksen perustana

- arvot ja toiminta-ajatus (luku 2.2)
- oppimiskäsitys koulun arjessa (luku 2.3)

Luku 3: Perusopetuksen tehtävä ja tavoitteet

- laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumisen seuranta (luku 3.3.)

Luku 4: Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

- koulun toimintakulttuurin, oppimisympäristön ja työtapojen kuvaus (luku 4.2)
- yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma (luvut 4.2 ja 1.4)
- monialaiset oppimiskokonaisuudet ja opetuksen eheyttäminen (luku 4.4)

Luku 5: Oppimisen ja hyvinvoinnin edistäminen koulutyön järjestämisessä

- kodin ja koulun yhteistyö
- kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö (luku 5.3)
- yhdysluokkaopetus (luku 5.4)
- etäyhteyksiä hyödyntävä opetus (luku 5.4)
- joustava perusopetus (luku 5.4)
- opetus erityisissä tilanteissa (luku 5.4)
- koulun kerhotoiminta (luku 5.5)
- koulun kirjastotoiminta (luku 5.5)
- kouluruokailu (luku 5.5)
- välitunnit, päivänavaukset ja muut koulun yhteiset tapahtumat (luku 5.5)
- koulumatkat ja koulukuljetukset (luku 5.5)
- aamu- ja iltapäivätoiminta (luku 5.5)

Luku 6: Oppimisen arviointi

- väliarvioinnin muoto ja ajankohta (luku 6.8)

Luku 7: Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

- kodin ja koulun yhteistyö
- tukiopetuksen järjestäminen

Luku 8: Opiskeluhoolto

- opiskeluhooltoon liittyvät koulu- ja lukuvuosisuunnitelma, jotka eivät käy ilmi perusopetuksen opiskeluhooltosuunnitelmasta

Luku 9: Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

- tukiopetuksen järjestäminen

Luku 12: Valinnaisuus opetuksessa

- opetuksen painotukset
  - o taito- ja taideaineiden valinnaiset tunnit
  - o valinnaisaineet
  - o muut painotukset

Luvut 13-15: Vuosiluokat 1-2, vuosiluokat 3-6, vuosiluokat 7-9/oppilaanohjaus

- työelämään tutustumisen järjestelyt ja tavoitteet

Mikkelin perusopetuksen opetussuunnitelma on suomenkielinen ja lisäksi annetaan kaksikielistä opetusta.

Opetussuunnitelman rakenne noudattaa opetussuunnitelman perusteiden järjestystä ja se on julkaistuna ePerusteet –sivustolla.

Mikkelin perusopetuksen Tulevaisuuden koulu -ohjausryhmä:

- koordinoi opetussuunnitelmatyötä, johon keskeisenä kuuluu koulujen, opettaja- ja aineryhmien, kotien, oppilaiden ja sidosryhmien osallistaminen.
- kutsuu, kuulee ja konsultoi tarvittaessa eri tahoja liittyen opetussuunnitelmaprosessiin.
- vastaa opetussuunnitelman laatimiseen liittyvästä yhteistyöstä esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen sekä perusopetusta seuraavaa koulutusvaihetta edustavien oppilaitosten kanssa.
- vastaa siitä, että paikalliset erityispiirteet ja -tarpeet, arviointien ja kehittämistyön tuottama tieto ja kehittämisen tavoitteet sekä muut paikalliset suunnitelmat otetaan opetussuunnitelman valmistelussa huomioon.
- kokoaa ja taustoittaa opetussuunnitelmaan liittyvät, lautakuntakäsittelyä vaativat asiat yhteistyössä vastuussa olevien viranhaltijoiden kanssa.

Nykyisen opetussuunnitelman taustalla ovat laajat arvokeskustelut, koulutukset ja keskustelutilaisuudet. Opetussuunnitelmatyötä on tehty ja tehdään monipuolisin menetelmin ja erilaisin kokoonpanoin. Työssä ovat mukana perusopetuksen oppilaat, henkilöstö ja huoltajat. Nuorisovaltuusto, lasten parlamentti, koulujen oppilaskunnat ja neuvottelukunnat sekä vanhempainyhdistykset osallistuvat opetussuunnitelmaprosessiin. Lisäksi työtä tehdään yhteistyössä Mikkelin kaupungin kirjaston, liikunta- ja nuorisotoimen, kulttuuripalvelujen sekä muiden sidosryhmien kanssa. Muun muassa kirjastopolku ja kulttuuripolku kulttuuriperintöohjelma ovat osa paikallista opetussuunnitelmaa.

Tasa-arvosuunnitelma ja yhdenvertaisuussuunnitelma sisältyvät erikseen laadittavaan Hyvä ja turvallinen koulupäivä -suunnitelmaan, joka päivitetään kahden vuoden välein.

Opetussuunnitelman laadintaan ja kehittämiseen liittyvät asiat

Opiskeluhoiltoa ja kodin ja koulun välistä yhteistyötä käsittelevien osuukien laatiminen ja yhteistyö hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa toteutuu säännöllisesti kokoontuvissa kuntakohtaisessa opiskeluhoillon ohjausryhmässä ja hyvinvointialueen opiskeluhoillon yhteistyöryhmässä.

Opetussuunnitelman toteutumista arvioidaan kouluissa lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä. Opetusjohtaja yhdessä rehtoreiden kanssa valitsee vuosittain painopisteet, joiden osalta lukuvuosisuunnitelman arvioinnit viedään tiedoksi lautakunnalle.

Ohjausryhmä jatkaa työskentelyä ohjaamalla, seuraamalla ja arvioimalla opetussuunnitelman

toteuttamista. Ohjausryhmä päivittää tarvittaessa lukuvuosisuunnitelmaa ja opetussuunnitelmaa. Ohjausryhmän ja mahdollisten muiden ryhmien tai työparien kokoonpanon ja tehtävät päättää opetusjohtaja lukuvuosittain.

Opetussuunnitelman käyttöönottoa ja kehittämistä tuetaan henkilöstön täydennyskoulutuksella.

Paikalliset suunnitelmat ja ohjelmat, jotka täydentävät ja toteuttavat opetussuunnitelmaa:

- [Kaupunkistrategia](#)
- [Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen toimintasääntö](#)
- Koulukohtainen lukuvuosisuunnitelma, jolla on yhteinen kuntakohtainen runko
- Perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma
- [Hyvä ja turvallinen koulupäivä -suunnitelma](#), joka sisältää
  - o tasa-arvosuunnitelman
  - o yhdenvertaisuussuunnitelman
  - o suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- [Läsnäolontuen -malli](#)
- Työrauha koulussa -suunnitelma
- Esi- ja perusopetuksen ohjaussuunnitelma
- Nivelvaiheiden ohjaussuunnitelma
- Iltapäivätoiminnan suunnitelma
- [TVT-strategia ja digikartta](#)
- Kulttuuriperintöohjelma
- [Kirjastopolku](#)
- [Kulttuuripolku](#)
- [Tiedepolku](#)
- [Kerhotoiminta](#)
- [Koulukuljetusopas](#)

Opetuksen järjestämiseen liittyvät ratkaisut

Perusopetuksen sisällä sekä esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen ja perusopetusta seuraavan koulutusvaiheen oppilaitosten kanssa tehtävää nivelvaiheyhteistyötä ja sen edistämistä kuvataan esi- ja perusopetuksen ohjaussuunnitelmassa.

Opetuksen järjestämistapoja kuvataan tarkemmin luvussa 5.4. (linkki).

- Vuosiluokittain etenevä opetus
- Toiminta-alueittain järjestettävä opetus
- Joustava perusopetus
- Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain
- Yhdysluokkaopetus
- Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus
- Erikoissairaanhoidossa potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu
- Perusopetuksen poikkeava järjestäminen
- Opetus erityisissä tilanteissa

Opetus järjestetään ainejakoisena ja osin eheytyttynä (monialaiset opintokokonaisuudet ja laaja-alainen osaaminen).

Mikkelin perusopetuksen tuntijako on 230 vuosiviikkotuntia. Mikkelissä tuntijako ylittää valtakunnallisen minimiintuntimäärän 3. vuosiluokalla ja 8. vuosiluokalla. Mikkelissä painottaa tuntijaossa ympäristöoppia. Lisäksi yksi 7-9 luokkien taito- ja taideaineiden valinnaisainetunti on kiinnitetty kiinteästi käsityöhön vuosiluokalle 7. (Linkki)

Mikkelissä perusopetuksen kieliohjelmasta toteutetaan seuraavasti:

A1-kieli: englannin kieli (EN) on kaikille yhteinen kieli, joka alkaa perusopetuksen 1. vuosiluokalla. Oppilaalle vapaaehtoisesti valittava A2-kieli: oppilaalle vapaaehtoinen kieli, joka alkaa perusopetuksen 4. vuosiluokalla, mikäli valintoja tulee riittävästi ryhmän toteutumiseksi. Kieltä opiskellaan 9. vuosiluokan loppuun asti.

B1-kieli: ruotsin kieli (RU) on kaikille yhteinen kieli, joka alkaa perusopetuksen 6. vuosiluokalla.

Valinnainen B2-kieli: oppilaalle valinnainen kieli, joka alkaa perusopetuksen 8. vuosiluokalla, mikäli valintoja tulee riittävästi ryhmän toteutumiseksi.

Oppilaille tarjottavat valinnaisaineet näkyvät koulujen lukuvuosisuunnitelmista. Valinnaiset aineet on sijoitettu vuosiluokille 5-9 ja tarkemman sijoittelun näkee tuntijaosta (linkki).

Mikkelissä painotettua opetusta tarjotaan musiikissa ja liikunnassa sekä kaksikielisessä opetuksessa. Painotettuun perusopetukseen hakeudutaan oppilasvalinnan kautta.

Mikkelin kaupungin liikuntapainotteiset luokat 7-9 sijoittuvat Kalevankankaan koululle.

Musiikkipainotteisen opetuksen 3.–6. luokat ovat Päämajakoululla ja 7.–9. luokat Saimaanportin yhtenäiskoululla. Musiikkiluokkaopinnot voi aloittaa myös 7. luokalla, jos luokalla ja koulussa on tilaa, oppilas harrastaa musiikkia aktiivisesti, oppilas omaa perustiedot musiikin teoriassa ja oppilas menestyy soveltuvuuskokeessa riittävän hyvin.

Painotetun opetuksen tuntijaot:

- Musiikkipainotus
- Liikuntapainotus

Oppimisen ja koulunkäynnin edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt kuvataan luvussa 7.

Esi- ja perusopetuksen ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjakot sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus, jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt.